

Opgave 2 Massamedia

Bij deze opgave horen de teksten 6 en 7 en de figuren 1 tot en met 3 uit het bronnenboekje.

Inleiding

De media vervullen verschillende functies voor zowel het individu als voor de samenleving als geheel. Zo spelen zij onder andere een belangrijke rol bij het functioneren van de democratie.

Lees de regels 1 tot en met 24 van tekst 6.

Ontzuiling van de media betekende dat het belang van de traditionele ideologieën voor de inhoud van de programma's en de programmering afnam of zelfs verdween. Daarvoor in de plaats kwam een ander criterium om te bepalen wat er uitgezonden zou worden. Als je de periode vóór 1970 vergelijkt met die van ná de jaren '80 dan kun je aan de programmering zien dat het criterium was veranderd.

1p 11 Welk criterium om te bepalen wat wel en niet wordt uitgezonden is in de periode van de ontzuiling steeds belangrijker geworden voor de publieke omroepen?

2p 12 Geef twee veranderingen in de programmering van de publieke televisiezenders waaraan je kunt zien dat het criterium veranderd is.

Zie de regels 7 tot en met 24 van tekst 6.

De media hebben een socialiserende en een bindende functie en die hadden ze ook al in de tijd van de verzuiling.

4p 13 – Leg uit wat de socialiserende functie inhield in de tijd van de verzuiling en in welke zin die functie veranderd is.
– Doe hetzelfde met de bindende functie van de media.

Lees de regels 25 tot en met 33 van tekst 6.

De media zijn van belang voor de democratie. Dat blijkt ook uit de politieke functies van de media. In de regels 25-33 van tekst 6 zijn twee politieke functies te herkennen.

4p 14 – Geef twee politieke functies van de media die zijn te herkennen.
– Geef bij beide functies een passend citaat.
– Leg aan de hand van die twee functies uit dat de media belangrijk zijn voor het goed functioneren van de democratie.

Bekijk figuur 1 en 2.

De media spelen een belangrijke rol in de democratie maar zijn ze daarin ook sturend? De Nederlandse Nieuwsmonitor heeft onderzoek gedaan en gekeken of actualiteitenprogramma's politiek te plaatsen zijn. De onderzoekers zijn uitgegaan van het model van kieskompas om politieke partijen te onderscheiden. Kieskompas plaatst politieke partijen in een kwadrantenmodel dat gevormd wordt door twee begrippenparen: links-rechts en conservatief-progressief (figuur 1).

Voor het plaatsen van de actualiteitenprogramma's in het model van Kieskompas hebben de onderzoekers gekeken naar de inleidingen bij de items, de opmerkingen van de presentatoren en van de gasten. Ze hebben geturfd hoe vaak deze links, rechts, progressief of conservatief van toon of inhoud waren. De gemiddelde scores zijn weergegeven in figuur 1.

In figuur 2 is de verdeling weergegeven van de aantallen linkse en rechtse politici die aan het woord waren in de actualiteitenprogramma's.

- 4p 15 Wat kun je op basis van figuur 1 en 2 concluderen over de externe pluriformiteit en de interne pluriformiteit van de genoemde actualiteitenprogramma's? Leg je antwoord uit.

Lees de regels 1 tot en met 24 van tekst 7.

Niet alle gebeurtenissen verschijnen in de media. Het bepalen van de nieuwswaarde is een eerste filter in het selectieproces voordat het nieuws bij het publiek terechtkomt.

- 3p 16 Geef drie redenen waarom de Elfstedentocht nieuwswaardig was.

Lees de regels 19 tot en met 34 van tekst 7.

- 2p 17 – Hoe wordt het verschijnsel dat te herkennen is in de regels 19-34 van tekst 7 in de communicatiewetenschap genoemd?
– Geef een omschrijving van dit begrip uit de communicatiewetenschap.

Bekijk figuur 3.

Op grond van de hoeveelheid aandacht die kranten besteden aan de verschillende onderwerpen kan je die kranten indelen in twee categorieën.

- 5p 18 – Welke twee categorieën kranten zijn op grond van die aandacht voor verschillende onderwerpen te herkennen in figuur 3?
– Leg je antwoord uit en deel de kranten uit figuur 3 bij een van die twee categorieën in.

Opgave 2 Massamedia

tekst 6

Diversiteit, pluriformiteit en kwaliteit in medialand

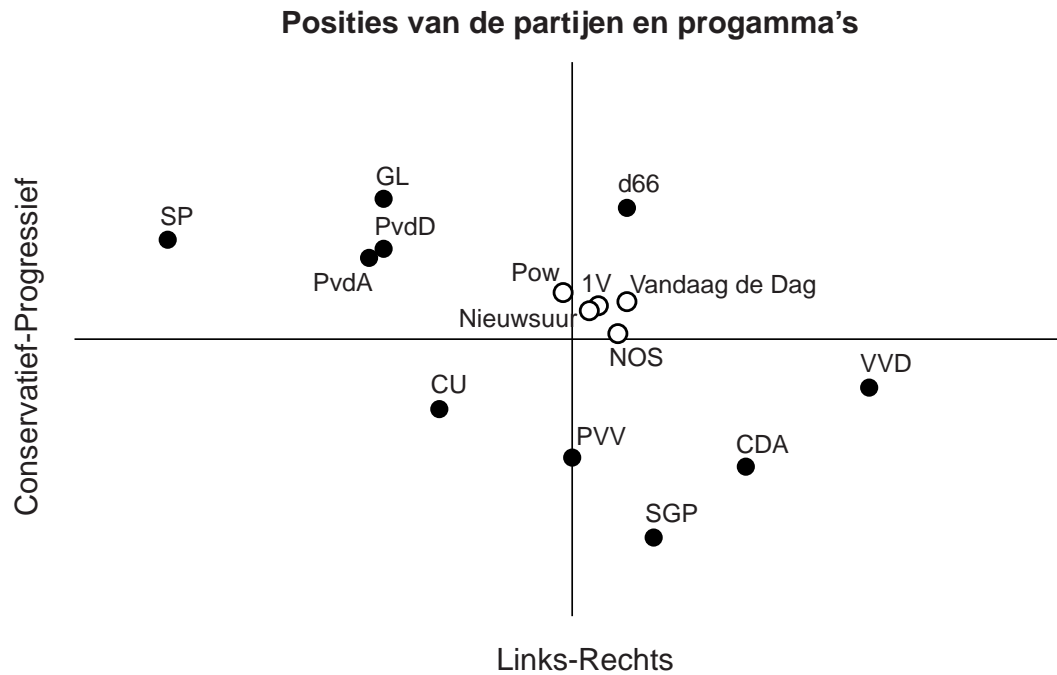
(...)
De omroepen, in de jaren twintig door de opkomst van de radio ontstaan, werden door het Zendtijd-
5 besluit van 1930 een integraal onderdeel van het verzuilde Nederlandse medialandschap. (...)
De ontzuiling van de samenleving vanaf de jaren zestig heeft drastische gevolgen gehad voor de media. Aan
10 de pluriformiteit van de omroepen lag niet langer een ideologische basis ten grondslag. De toelating van andere omroepen weerspiegelde niet langer een langs levens- of wereld-
15 beschouwelijke lijnen georganiseerde samenleving. Daarnaast werd het monopolie van de publieke omroepen

in de jaren tachtig doorbroken door het toestaan van commerciële
20 omroepen. Juist de opkomst van de commerciële televisie heeft de publieke omroep gedwongen na te denken over de eigen functie in de samenleving. (...)
25 Media en politiek zijn met elkaar verweven. Media bieden politici een platform voor het debat over politiek relevante zaken en geven idealiter een indicatie van wat er onder de
30 bevolking leeft. De actualiteitenprogramma's zijn bij uitstek het podium waarop een politicus zich kan profileren. (...)

bron: Nieuws en Actualiteiten 2011: Diversiteit & pluriformiteit in Medialand? (2012, 20 maart, pp. 2 en 13). De Nederlandse Nieuwsmonitor. Geraadpleegd via <http://www.nieuwsmonitor.net/news/list>.

figuur 1

Politieke oriëntatie van de partijen en programma's

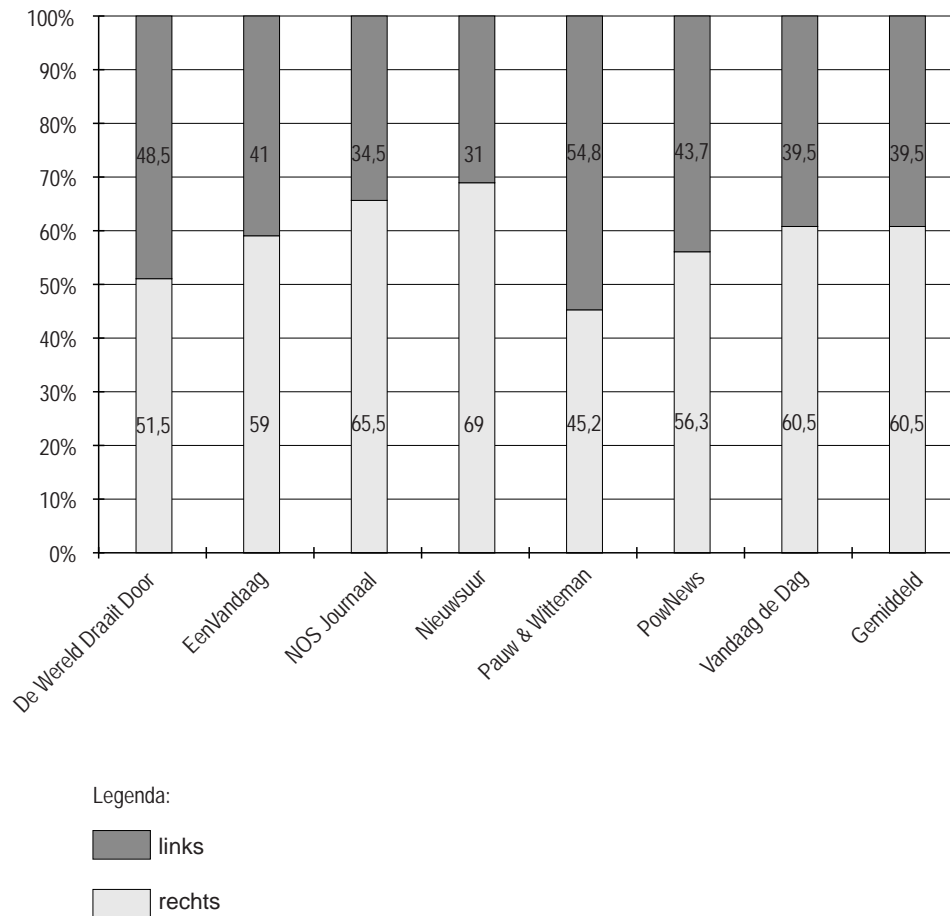

Legenda: 1V = EenVandaag; Pow = PowNews

bron: *Nieuws en Actualiteiten 2011: Diversiteit & pluriformiteit in Medialand?* (2012, 20 maart, p. 18). De Nederlandse Nieuwsmonitor. Geraadpleegd via <http://www.nieuwsmonitor.net/news/list>.

figuur 2

Politici aan het woord in de items, verdeeld over links en rechts

bron: *Nieuws en Actualiteiten 2011: Diversiteit & pluriformiteit in Medialand?* (2012, 20 maart, p. 16). De Nederlandse Nieuwsmonitor. Geraadpleegd via <http://www.nieuwsmonitor.net/news/list>.

tekst 7

Elfstedenkoorts in medialand

De dooi is ingetreden en de droom op een Elfstedentocht is in rook opgegaan. (...) De afgelopen weken stonden de kranten en tv-programma's bol van de 'Tocht der tochten' en werd ieder detail erover besproken. De dagen na de beslissing van de rayonhoofden om de tocht definitief niet door te laten gaan begon ook de kritiek op de media. In

hoeverre was de journalistiek nou doorgeschooten? (...) Ging de aandacht voor de Elfstedentocht en Ajax ten koste van het nieuws over Syrië of ging het ten koste van ander nieuws? (...) De media-aandacht voor de Elfstedentocht was groot en massaal. De aandacht voor de Elfstedenkoorts is een typisch voorbeeld hoe media

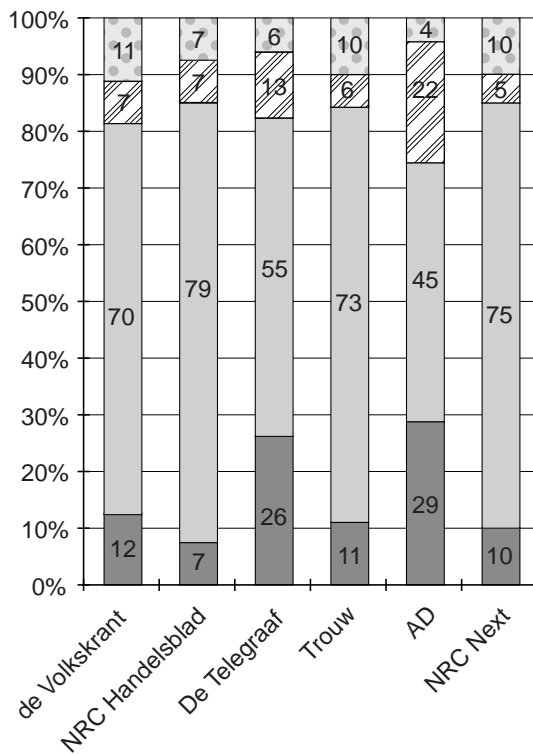
te werk gaan bij het selecteren van nieuws.
 (...) Een medium begint en andere media volgen en masse.
 25 (...) De temperatuur daalt, het E-woord valt en media gaan speculeren. Iedereen bemoeit zich ermee. Media lopen achter elkaar aan om niets te missen. Media zijn actief op
 30 zoek naar nieuws of maken zelfs nieuws, door actief zelf poolshoogte

te gaan nemen en meningen te verzamelen die de geruchtenstroom doen toenemen.
 35 (...) Het nieuws over de Elfstedentocht gaat in de dagbladen enigszins ten koste van de berichtgeving over de Nederlandse politiek, zo lijkt het, maar veel waarschijnlijker is dat het
 40 ten koste ging van andere kleine gebeurtenissen die nu geen nieuws zijn geworden. (...)

bron: *Elfstedenkoorts in medialand. Nederlandse Nieuwsmonitor (2012, 13 februari, p. 2, 5, 6). Geraadpleegd via http://nieuwsmonitor.net/n/129/Elfstedenkoorts_in_medialand.*

figuur 3

Verdeling van de aandacht per dagblad

Legenda:

- Syrië
- Ajax
- Politiek
- Elfstedentocht